

Profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums - veterinārārsta asistents.
2. Profesijas kods - 3227 02.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis - trešais profesionālās kvalifikācijas līmenis.
2. Profesionālās darbības pamatzdevumu kopsavilkums:
 - veterinārārsta asistents strādā praktizējoša veterinārārsta vadībā, sniedzot pirmo palīdzību dzīvniekiem, organizējot slimu dzīvnieku kopšanu, veicot slimību profilakses pasākumus un citus uzdotos darba pienākumus privātp praksē vai strādā valsts pilnvarota veterinārārsta vadībā, veicot veterināro ekspertīzi kautuvēs.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja praktiski pielietot normatīvos aktus, kas reglamentē dzīvnieku veselības un labturības un pārtikas drošuma jomu.
2. Spēja ievērot darba, elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus un vides aizsardzības prasības.
3. Spēja sagatavot dzīvnieku izmeklēšanai.
4. Spēja sagatavot zāļu uzskaites un veterinārā darba dokumentus, kā arī organizēt to apriti.
5. Spēja iekļauties veterinārārsta labas prakses nosacījumu īstenošanā.
6. Spēja identificēt dzīvniekus.
7. Spēja novērtēt dzīvnieku un tā veselības stāvokli, salīdzināt ar fizioloģiskajām normām.
8. Spēja noteikt slimību pazīmes un atšķirt dzīvnieku slimību veidus, un pieņemt lēmumu par atbilstošu tālāku rīcību, konstatējot infekcijas slimību pazīmes.
9. Spēja noņemt un sagatavot paraugus laboratoriskajiem izmeklējumiem, un veikt vienkāršākos testus patstāvīgi.
10. Spēja noteikt grūsnības ārējās pazīmes visā grūsnības periodā un veikt grūsnības pārbaudes.
11. Spēja veikt piena dziedzeru iekaisuma profilakses pasākumus.
12. Spēja asistēt veterinārārstam slimu dzīvnieku izmeklēšanā, ārstēšanā un aprūpē.
13. Spēja sagatavot operāciju zāli, aprīkojumu un dzīvnieku operācijai, asistēt operācijas laikā.
14. Spēja vadīt dzemdību dabiskas norises gaitu, kā arī asistēt veterinārārstam apgrūtinātās dzemdībās.
15. Spēja sniegt pirmo palīdzību dzīvniekiem.
16. Spēja sniegt ieteikumus dzīvnieku labturības jomā.

17. Spēja ieteikt dzīvnieku veselības stāvoklim atbilstošu ēdināšanu, novērtējot barības kvalitāti un izvēloties piemērotākās minerālvielas un vitamīnus.
18. Spēja orientēties dzīvnieku parazītu attīstības ciklos, izvēlēties atbilstošākās apkarošanas un profilakses metodes.
19. Spēja pārbaudīt dzīvnieku atbilstību pavaddokumentiem, veikt dzīvnieku pirmskaušanas apskati.
20. Spēja orientēties dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu, kas nav paredzēti cilvēku patēriņam, aprītē.
21. Spēja sagatavot dzīvnieka kautķermeni, kā arī dzīvnieku izcelsmes produktus veterinārajai ekspertīzei.
22. Spēja veikt pēckaušanas veterināro ekspertīzi.
23. Spēja noteikt dažādu dzīvnieku sugas.
24. Spēja noteikt dzīvnieku meklēšanas, optimālo apsēklošanas vai aplecināšanas laiku.
25. Spēja analizēt ganāmpulka veselības uzraudzības, pārraudzības un citus datus.
26. Spēja analizēt dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktu kvalitātes un nekaitīguma rādītājus.
27. Spēja asistēt veterinārārstam dzīvnieka līķa sekcijas laikā.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Strādāt ar datoru lietotāja līmenī.
2. Atrast informāciju, izmantojot lietojumprogrammas un datu bāzes.
3. Aizpildīt dokumentus.
4. Kontaktēties ar klientu un kolēģiem.
5. Grupēt zāles pēc farmakoloģiskās darbības.
6. Noformēt un lasīt recepti.
7. Atšķirt lauksaimniecības dzīvnieku sugas.
8. Atšķirt mājas (istabas) dzīvnieku sugas.
9. Atšķirt akvakultūras dzīvnieku sugas.
10. Atšķirt bezmugurkaulnieku sugas.
11. Šķirot saimnieciskos atkritumus, atdalot bīstamos atkritumus.
12. Ievērot pārtikas aprites higiēnas noteikumus.
13. Veikt slimo dzīvnieku izmeklēšanas, ārstēšanas un aprūpes telpu uzkopšanu un dezinfekciju.
14. Prast noteikt orgānu novietojumu, dzīvnieka ķermeņa apvidus un locītavas.
15. Noteikt dzīvnieka svaru.
16. Fiksēt dzīvnieku.
17. Izmērīt dzīvnieka ķermeņa temperatūru.
18. Noteikt pulsu, elpošanas frekvenci, spurekļa kustības.
19. Izdarīt klizmu.
20. Noņemt piena, asinis, urīna, patoloģiskā materiāla, fekāliju paraugus.
21. Iesaiņot un saglabāt noņemtos paraugus, aizpildīt pavaddokumentus.
22. Izmantot ekspresmetodes bioķīmisko rādītāju noteikšanai.
23. Sagatavot paraugus mikroskopiskai izmeklēšanai.
24. Izmeklēt paraugus ar mikroskopu.
25. Sagatavot tuberkulinizācijas laukumu.
26. Noteikt un atšķirt nelipīgo slimību pazīmes.
27. Slaukt sieviešu kārtas dzīvniekus.
28. Noteikt tesmeņa iekaisuma pazīmes.

29. Veikt svaigpiena somatisko šūnu kontroli, izmantojot CMT (Cells Mastitis Test) vai līdzīgu ekspresmetodi.
30. Noteikt dzīvnieku meklēšanās pazīmes.
31. Noteikt optimālo dzīvnieka apsēklošanas vai lecināšanas laiku.
32. Veikt pasākumus govju cietlaidīšanai.
33. Noteikt grūsnību, rektāli izmeklējot govju.
34. Noteikt grūsnību pēc ārējām pazīmēm.
35. Noteikt grūsnību ar instrumentālām metodēm.
36. Noteikt dzemdību tuvošanās pazīmes.
37. Noteikt augļa novietojumu dzemdību ceļos.
38. Sagatavot dzīvnieku dzemdību palīdzības sniegšanai.
39. Vadīt dzemdību dabiskas norises gaitu.
40. Asistēt apgrūtinātās dzemdībās.
41. Apkopt tikko dzimušu dzīvnieku.
42. Ievadīt veterinārārsta norādītās zāles caur muti, zemādā, ādā, muskulī, vēnā, vēdera dobumā, inhalāciju veidā, piena dziedzerī, dzemdē.
43. Sagatavot operācijas zāli un instrumentus pirms un pēc operācijas.
44. Sagatavot dzīvnieku operācijai.
45. Asistēt veterinārārstam operācijas laikā.
46. Apkopt brūces, uzlikt žņaugu, uzlikt pārsēju, izgatavot un uzlikt šinu.
47. Izdarīt mākslīgo elpināšanu.
48. Veikt sirds masāžu.
49. Lietot troakāru.
50. Noteikt slimu dzīvnieku kopšanas pasākumus.
51. Izstrādāt ēdināšanu atbilstoši dzīvnieka veselības un fizioloģiskajam stāvoklim.
52. Noteikt dzīvnieku blīvumu un citus turēšanas apstākļu parametrus, kā arī izvērtēt to atbilstību labturības prasībām.
53. Novērtēt barības izskatu, atšķirt bojātu barību.
54. Orientēties vitamīnu un minerālvielu pielietojumā.
55. Noteikt pazīmes, kas norāda uz saslimšanu ar infekcijas slimībām.
56. Pieņemt lēmumu par atbilstošu tālāku rīcību, ja konstatē infekcijas slimību pazīmes.
57. Organizēt piesardzības pasākumus, konstatējot infekcijas slimību pazīmes.
58. Sagatavot darba šķīdumu noteiktā koncentrācijā dezinfekcijai un dezinsekcijai.
59. Rīkoties ar dezinfekcijas un dezinsekcijas veikšanas ierīcēm.
60. Sastādīt deratizācijas plānu novietnei.
61. Noteikt parazitū veidus.
62. Noteikt parazitū attīstības ciklus.
63. Orientēties parazitū iznīcināšanas metodēs un līdzekļos.
64. Pielietot endoparazītu un ectoparazītu iznīcināšanas metodes un līdzekļus.
65. Prast apieties ar dzīvnieku.
66. Identificēt dzīvniekus, izmantojot krotālijas un mikroshēmas.
67. Nolasīt dzīvnieka identifikāciju ar mikroshēmu nolasītāja palīdzību.
68. Noteikt dzīvnieka atbilstību pavaddokumentos norādītajai informācijai.
69. Novērtēt dzīvnieku labturību transportēšanas, iekraušanas un izkraušanas laikā.
70. Analizēt ganāmpulka pārraudzības datus.
71. Analizēt laboratorisko analīžu pārskatus.
72. Pārzināt piena, asins, urīna, fekāliju analīžu svarīgāko rādītāju normas.
73. Orientēties infekcijas slimību diagnosticējošajās reakcijās.
74. Veikt dzīvnieka pirmskaušanas apskati.

75. Orientēties bīstamību analīzes un kritisko kontroles punktu (HACCP) noteikšanas un labas higiēnas prakses pamatprincipos.
76. Orientēties kautuves darba organizācijas pamatprincipos.
77. Pārzināt liemeņu un blakusproduktu marķēšanu.
78. Atšķirt patoloģiskās izmaiņas liemenī un orgānos.
79. Veikt liemeņa un to daļu apskati, palpāciju un piegriešanu.
80. Veikt trihinellokopiju.
81. Atšķirt dažādu sugu dzīvnieku gaļu pēc ārējām pazīmēm.
82. Noteikt gaļas, piena, akvakultūras produktu, olu, medus un to pārstrādes produktu organoleptiskās īpašības.
83. Pārzināt svaigpiena kvalitātes rādītāju normas.
84. Pārzināt dzīvnieku izcelsmes pārtikā neizmantojamo blakusproduktu kategorijas.
85. Orientēties gaļas marķēšanas prasībās.
86. Pielietot dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu, kas nav paredzēti cilvēku patēriņam, apsaimniekošanas nosacījumus.
87. Izvēlēties un sagatavot instrumentus un specapģērbu līķa sekcijas veikšanai.
88. Sagatavot dzīvnieka līķa sekcijas vietu.
89. Veikt instrumentu mazgāšanu un sterilizāciju.
90. Veikt dzīvnieka līķa sekcijas telpas vai vietas uzkopšanu.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:
 - 1.1 agronomijas pamati.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:
 - 2.1. lauksaimniecības dzīvnieku anatomija un fizioloģija;
 - 2.2. patoloģijas pamati un fizioloģija;
 - 2.3. farmakoloģija;
 - 2.4. ķirurģijas pamati;
 - 2.5. infekcijas slimības;
 - 2.6. vides zinības;
 - 2.7. darba tiesiskās attiecības.
3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:
 - 3.1. Latvijas Republikas normatīvie akti, kas regulē dzīvnieku veselības un aizsardzības un pārtikas drošuma jomu, Eiropas Savienības tieši piemērojamie tiesību akti (Regulas) un starptautiski līgumi;
 - 3.2. darba aizsardzības, elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumi;
 - 3.3. veterinārā darba organizācija;
 - 3.4. lietvedība;
 - 3.5. profesionālā saskarsme;
 - 3.6. lopkopības pamati;
 - 3.7. pārtikas produktu aprites higiēna;
 - 3.8. paškontrolē;
 - 3.9. klīniskā diagnostika;

- 3.10. iekšķīgās nelipīgās slimības;
- 3.11. dzemdniecība un ginekoloģija;
- 3.12. lauksaimniecības dzīvnieku mākslīgā apsēklošana;
- 3.13. parazitārās slimības;
- 3.14. veterinārā ekspertīze.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Organizēt darba vietu veterinārārsta vadībā.	<ul style="list-style-type: none"> 1.1. Pielietot praktiskajā darbā izdotos normatīvajos aktus, ES regulas, lēmumus un starptautiskos līgumus; 1.2. Ievērot darba drošības, elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus; 1.3. Izdarīt pacientu reģistrāciju; 1.4. Kontaktēties ar klientu; 1.5. Veikt zāļu uzskaiti un reģistrāciju; 1.6. Grupēt zāles pēc farmakoloģiskās darbības un pielietošanas; 1.7. Aizpildīt veterinārā darba uzskaites un atskaites dokumentus; 1.8. Ievērot vides aizsardzības prasības; 1.9. Ievērot labas prakses nosacījumus.
2. Novērtēt dzīvnieka veselības stāvokli.	<ul style="list-style-type: none"> 2.1. Noteikt dzīvnieka ķermeņa apvidus, locītavas, orgānu novietojumu; 2.2. Novērtēt dzīvnieka stāvokli telpā, temperamentu, kondīciju, konstitūciju, dzīvmasu; 2.3. Izmērīt temperatūru un salīdzināt ar fizioloģisko normu; 2.4. Noteikt elpošanas un pulsa frekvenci un salīdzināt ar fizioloģisko normu; 2.5. Noteikt gremošanas orgānu motoriskās funkcijas un salīdzināt ar fizioloģisko normu; 2.6. Ņemt pienu, asinis, urīna, patoloģiskā materiāla, fekāliju paraugus; 2.7. Sagatavot ņemtus paraugus nosūtīšanai uz laboratoriju; 2.8. Izdarīt vienkāršāko piena, urīna, fekāliju laboratoriskos testus; 2.9. Sagatavot dzīvnieku tuberkulinizācijas veikšanai; 2.10. Novērot biežāk sastopamo iekšējo nelipīgo slimību klīniskās pazīmes; 2.11. Veikt piena dziedzeru iekaisumu profilakses pamatpasākumus; 2.12. Noteikt grūsnības pazīmes.
3. Piedalīties slimo dzīvnieku ārstēšanā.	<ul style="list-style-type: none"> 3.1. Asistēt slimo dzīvnieku izmeklēšanā; 3.2. Ievadīt veterinārārsta norādītās zāles; 3.3. Asistēt veterinārārstam operāciju laikā;

Pienākumi	Uzdevumi
	3.4. Aprūpēt dzīvnieku pēcoperācijas periodā; 3.5. Palīdzēt veterinārārstam vadīt dabiskas dzemdības; 3.6. Asistēt veterinārārstam dzīvnieka apgrūtinātās dzemdībās.
4. Organizēt slima dzīvnieka kopšanu aprūpes vietā.	4.1. Sniegt pirmo palīdzību dzīvniekam; 4.2. Nodrošināt dzīvnieku labturības noteikumu izpildi; 4.3. Veikt barības līdzekļu organoleptisko novērtēšanu; 4.4. Uzraudzīt slima dzīvnieka ēdināšanu; 4.5. Kopt slimu dzīvnieku 4.6. Orientēties vitamīnu, minerālvielu iedalījumā un to nozīmē organismā
5. Veikt infekcijas slimību profilakses pasākumus.	5.1. Informēt veterinārārstu par konstatētajām infekcijas slimību pazīmēm; 5.2. Sagatavot objektu dezinfekcijai; 5.3. Izdarīt dezinfekciju, dezinsekciju un deratizāciju, ievērojot darba drošības noteikumus; 5.4. Izstrādāt dzīvnieku mītņu deratizācijas plānu; 5.5. Veikt dzīvnieka vakcināciju; 5.6. Veikt dzīvnieku attārpošanu atbilstoši parazītu attīstības ciklam.
6. Izdarīt dzīvnieku pirmskaušanas apskati un veikt veterināro ekspertīzi kautuvēs.	6.1. Izdarīt dzīvnieku pirmskaušanas apskati; 6.2. Sagatavot galvu, plūčus un liemeni veterināri sanitārās ekspertīzes veikšanai; 6.3. Sagatavot paraugus gaļas svaiguma pakāpes noteikšanai; 6.4. Sagatavot materiālu trihinelloskopijai; 6.5. Orientēties bīstamību analīzes un kritisko kontrolpunktu noteikšanas pamatprincipos; 6.6. Pārzināt liemeņu un blakusproduktu, kas nav paredzēti cilvēku patēriņam, marķēšanu. 6.7. Veikt orgānu un muskuļu piegriešanu; 6.8. Atšķirt patoloģiskās izmaiņas liemenī un orgānos. 6.9. Atšķirt dažādu sugu dzīvnieku gaļu pēc ārējām pazīmēm.
7. Sagatavot dzīvnieku izcelsmes produktus veterināri sanitārās ekspertīzes veikšanai, veikt ekspertīzi.	7.1. Sagatavot paraugus piena kvalitātes noteikšanai; 7.2. Noteikt gaļas, piena, akvakultūras produktu, olu, medus un to pārstrādes produktu organoleptiskās īpašības; 7.3. Pārzināt svaigpiena kvalitātes rādītāju normas.
8. Plānot dzīvnieku audzēšanu, pavairošanu un kopšanu.	8.1. Atpazīt dzīvnieku sugas; 8.2. Analizēt dzīvnieku izcelsmi pēc ciltsrakstiem; 8.3. Veikt dzīvnieku atlasīšanu pārošanai un mākslīgai apsēklošanai; 8.4. Noteikt dzīvnieku meklēšanas un optimālo apsēklošanas laiku; 8.5. Analizēt ganāmpulka pārraudzības datus.
9. Veikt dzīvnieka liķa sekciju.	9.1. Sagatavot instrumentus, sekcijas vietu un speciālo apģērbu; 9.2. Asistēt veterinārārstam veicot liķa sekciju;

Pienākumi	Uzdevumi
	9.3. Sakopt liķa sekcijas vietu, instrumentus un speciālo apģērbu pēc sekcijas veikšanas.

Veterinārasistenta profesijas standarta izstrādes darba grupa

- Māra Viduža - Latvijas Veterinārārstu biedrības izpilddirektore, Jelgavas pagasta Glūdas pagasta pilnvarota veterinārārste;
- Dainis Arbidāns - Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra konsultants veterinārmedicīnā, Tukuma rajona Matkules, Vānes pagasta pilnvarots veterinārārsts;
- Ilga Mališeva - Bebreņu Profesionālās vidusskolas direktora vietniece praktiskajā apmācībā, Profesionālo priekšmetu skolotāja, veterinārārste;
- Rudīte Benta - A/S „Latvijas zoovetapgāde” aptiekas vadītāja, Smiltenes tehnikuma veterinārās klīnikas vadītāja- pilnvarota veterinārārste, Smiltenes tehnikuma skolotāja.

PINTSA nozīmētie veterinārasistenta profesijas standarta eksperti:

LR Zemkopības ministrija – Valsts sekretāre D.Lucaua

LR Pārtikas un veterinārais dienests – Ģenerāldirektors M.Samohvalovs